Utlåtande KoUU 11/2017 rd– SRR 4/2017 rd

Kommunikationsutskottet

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2018—2021

Till finansutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets redogörelse om planen för de offentliga finanserna 2018—2021 (SRR 4/2017 rd): Ärendet har remitterats till kommunikationsutskottet för eventuellt utlåtande till finansutskottet. Tidsfrist: 24.5.2017.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- budgetråd Elina Selinheimo, finansministeriet
- konsultativ tjänsteman Mikko Saarinen, finansministeriet
- kanslichef Harri Pursiainen, kommunikationsministeriet
- överdirektör Mikael Nyberg, kommunikationsministeriet
- överdirektör, avdelningschef Juhapekka Ristola, kommunikationsministeriet
- ekonomidirektör Kristiina Tikkala, Trafikverket
- förvaltningsdirektör Juhani Nikula, Trafiksäkerhetsverket
- ekonomichef Petra Ruotsalainen, Kommunikationsverket
- direktör Juha Sammallahti, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland
- utredningschef Sanna Sorvari, Meteorologiska institutet.

Skriftligt yttrande har lämnats av
- finansministeriet
- Finlands näringsliv rf
- Linja-autoliitto
- Moottoriliikenteen Keskusjärjestö
- Finlands Transport och Logistik SKAL rf.

Inget yttrande av
- Finavia Abp
- Automobilförbundet rf.

Klart
5.1

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Anslagen under kommunikationsministeriets huvudtitel uppgår i genomsnitt till cirka 2,8 miljarder euro per år under ramperioden. Under hela perioden minskar de dock från ungefär 3,3 miljarder euro till 2,6 miljarder euro bland annat på grund av landskapsreformen och bortfallet av tidigare tillägg för spetsprojekt.

Det finns potential för väsentliga effektivitets- och kostnadseffekter som är till nytta för hela samhället om digitalisering, olika nya tjänster och automation utvecklas och information nyttiggörs bättre, framhåller utskottet. På det sättet går det att effektivisera nuvarande funktioner, skapa nya möjligheter till affärsverksamhet och export och bidra till uppnåendet av miljömålen. Med avseende på statsförvaltningens åtgärder för att underbygga den här utvecklingen är det viktigt att se till att finansieringen räcker till där det behövs, avveckla onödig reglering, utveckla datasäkerheten och införa lagstiftning som ökar rättssäkerheten och beaktar och möjliggör integritetsskydd.

Kommunikationsverkets uppgifter och cybersäkerheten

Om vi i Finland genuint vill vara föregångare på internationell nivå på det sätt som avses till exempel i den nationella strategin för cybersäkerhet måste vi satsa betydligt mera på finansiering av cybersäkerhet, tillgängliga personella resurser, ledning av verksamheten och utveckling av ett fungerande samarbete, påpekar utskottet. De finansiella resurserna för cybersäkerhet i samhället bör på längre sikt ligga på en betydligt högre nivå än i nuläget.

För att samhället ska fungera och digitaliseringen gå framåt måste kommunikationsnäten vara säkra och tillförlitliga. Utskottet anser att Kommunikationsverkets uppgifter kring cybersäkerhet är viktiga för säkerheten i hela samhället och för digitaliseringen och att de finansiella resurserna bör stå i rätt proportion till det här arbetets omfattande betydelse för alla vitala samhällsfunktioner. Det är en bra princip att det i ramarna reserveras 2 miljoner euro årligen i tillskott för den här verksamheten. Men det faktiska behovet är enligt utskottets uppfattning mångdubbelt. Dessutom måste vi se till att de här uppgifterna fortsatt kan avklaras effektivt när ämbetsverken inom trafikförvaltningen genomgår den reform som nu är under beredning.

Med tanke på ett säkert och fungerande samhälle ser utskottet det som ytterst viktigt att

> *det i ramarna återfinns ett årligt tillskott på 5 miljoner euro i stället för 2 miljoner euro för Kommunikationsverkets uppgifter kring främjande av digital informationssäkerhet och funktionssäkerhet.*

Sakkunniga har framfört synpunkten att det är ett mycket bra resultat att de senaste veckornas problem med sabotageprogram inte spred sig till exempelvis de till viss del redan relativt gamla datasystemen inom den finländska offentliga sektorn med tanke på vilka informationssäkerhetsprocesser som tillämpas i dem. Utskottet understryker att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt säkerheten i de nuvarande datasystemen inom den offentliga förvaltningen. Inom statsförvaltningen pågår under ramperioden en lång rad projekt kring datasystem och dataadministration inom olika sektorer i den offentliga förvaltningen. Trots det strama ekonomiska läget är det mycket viktigt att de här systemen konstrueras så att datasäkerheten är garanterad från start.

Bastrafikledshållning och utvecklingsprojekt

Enligt redogörelsen ska de åtgärder som krävs för att garantera den dagliga framkomligheten i trafiknätet prioriteras. För bastrafikledshållning avdelas 2018 ungefär 1,4 miljarder euro och under de sista åren av ramperioden kommer de finansiella resurserna att uppgå till ungefär 1 miljard euro per år. Sammanlagt innehåller ramarna ungefär 723 miljoner euro i anslag för att stoppa ökningen av eftersattheten i fråga om underhållet. En del av medlen har överförts från utvecklingsprojekten.

Utskottet ser det som nödvändigt att satsa på bastrafikledshållningen, som är viktig för konkurrenskraften i vår samhällsekonomi. Men enligt utredning kommer de föreslagna resurserna inte att råda bot på den ökande eftersattheten i underhållet. På längre sikt kommer det att behövas en betydande nivåhöjning av anslagen för bastrafikledshållning, särskilt i fråga om vägar men också när det gäller hamnar och järnvägar, för att trafikledsnätet ska kunna rustas upp och eftersattheten minskas. När bastrafikledshållningen genomförs måste vi satsa på att sätta in åtgärder med framförhållning och exakt där de har störst effekt. För att underhållsbehovet ska kunna kartläggas och det disponibla anslaget få bättre genomslagskraft är det viktigt att utveckla och dra nytta av nya tekniska metoder för att analysera trafiknätets skick.

Enligt utredning kostar det mer att reparera trafikledsnätet om skicket hinner försämras väsentligt. De finansiella resurserna bör på längre sikt höjas till en nivå där kostnaderna för bastrafikledshållning inte ökar till följd av att reparationerna görs för sent.

Det krävs en tydlig ansvarsfördelning och tydliga modeller för resursfördelningen i fråga om underhållet av alla olika delar av vägnätet för att garantera framkomligheten i synnerhet på enskilda vägar och i korsningar mellan enskilda vägar och övrigt vägnät. De disponibla anslagen för stöd till enskilda vägar har länge legat på en mycket låg nivå. Framöver måste vi hitta lösningar på problemen med att garantera underhåll, ombyggnad och framkomlighet på enskilda vägar.

Skärgårds- och förbindelsefartygstrafik

Utskottet lyfter fram behovet att garantera trafiken i skärgårdsområdena även framöver. När landskapen i och med landskapsreformen tar över en del av de anknytande uppgifterna är det viktigt att se till att servicestandarden inte samtidigt sjunker.

Behovet av långsiktig planering

Planeringen av statsfinanserna bygger på totala ramar som läggs fast för hela valperioden. Men inom till exempel stora trafikinvesteringsprojekt finns det ett behov av betydligt mer långsiktig finansiering som gör det möjligt att planera och genomföra projekten totalekonomiskt, också med hjälp av nya former av finansiering. Nya sätt att genomföra i synnerhet stora projekt är påkallade för att nya projekt ska kunna starta och också dra nytta av tillgänglig EU-finansiering.

Utskottet lyfter fram behovet av långsiktig transportpolitik över lag och anser att en transportpolitisk redogörelse varje valperiod skulle vara ett bra verktyg för att fastställa de politiska riktlinjerna också på längre sikt än en valperiod.

Landskapsreformen

De offentliga finanserna kommer att omstruktureras i och med landskapsreformen vid ingången av 2019. Följaktligen väger planen för de offentliga finanserna in de viktigaste ekonomiska konsekvenserna av reformen så långt som möjligt. Landskapen kommer att ta över regionala uppgifter som i nuläget handhas av myndigheter som NTM-centralerna, som ska läggas ner, och kommunerna. I transportsektorn kommer landskapen att sköta uppgifter kring bland annat regional trafiksystemplanering såsom utveckling av skärgårdstrafiken, kollektivtrafik, statsunderstöd för enskilda vägar samt byggande och underhåll av vissa flygplatser. De finansiella resurserna för väghållning kommer fortfarande att finnas som särskild finansiering under kommunikationsministeriets moment.

Det är av största vikt att inom ramen för landskapsreformen se till att landskapen lagstiftningsmässigt och även i övrigt har förutsättningar att klara av de trafikrelaterade uppgifter som de ska ta över. Uppgifterna och de personella och finansiella resurserna bör fördelas jämnt mellan landskapen. För att bevilja landskapen särskild finansiering enligt prövning bör ett sådant förfarande införas som garanterar att resurserna fördelas jämnt och används ändamålsenligt, också med hänsyn till de riksomfattande målen för skötseln av trafikledernа. Utskottet anser att det här också kräver fungerande samarbetspraxis mellan landskapen.

Reformen av ämbetsverken inom trafikförvaltningen

Vid den reform av ämbetsverken inom trafikförvaltningen som för närvarande bereds är det viktigt att se till att både de finansiella och de personella resurserna räcker till för att ämbetsverken ska klara av sina uppgifter. Utskottet påpekar att till exempel Trafiksäkerhetsverket hela tiden har fått nya uppgifter de senaste åren och att resurserna för de nya uppgifterna har varit knapphändiga i många avseenden. Det är följaktligen viktigt att försöka hitta nya sätt att lösa det här problemet inom ramen för ämbetsverksreformen.

Utbyggnad av bredbandsnätet

Utskottet uttrycker sin oro över måluppfyllelsen för bredbandsprojektet. Nya sätt att främja utbyggnaden av nätet, både fibernät och mobila nät, är påkallade för att den regionala jämlikheten ska fullföljas. På samma sätt som i fråga om underhållet av vägnät måste vi genom att säkra tillgången till kommunikationsnät och kommunikationstjänster se till att det fortsatt är möjligt att bo och bedriva företagsverksamhet på lika villkor också i glesbygden.

Forskningsinfrastrukturen ACTRIS

Utskottet välkomnar det årliga tillskottet på 0,5 miljoner euro från och med 2018 som ska användas för att anlägga forskningsinfrastrukturen ACTRIS för forskning i klimatförändring och luftkvalitet och för att placera huvudkontoret i Finland. Projektet är ett gott exempel på hur Finland kan få kompetenskapital och finansiella resurser och samtidigt höja sin internationella profil i klimatfrågor.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kommunikationsutskottet föreslår

att finansutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors 24.5.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Ari Jalonen saf
vice ordförande Mirja Vehkaperä cent
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Jyrki Kasvi gröna
medlem Jukka Kopra saml
medlem Susanna Koski saml
medlem Mats Löfström sv
medlem Eeva-Maria Maijala cent
medlem Jani Mäkelä saf
medlem Markku Pakkanen cent
medlem Jari Ronkainen saf
medlem Satu Taavitsainen sd
medlem Katja Taimela sd
medlem Ari Torniainen cent.

Sekreterare var

utskottsråd Juha Perttula.